

Fingrid Oyj
PL 530
00101 Helsinki

Asia

Energiavirasto vahvistaa asianosaisen noudatettavaksi menetelmät verkonhaltijan verkkotoiminnan tuoton ja siirtopalvelusta perittävien maksujen määrittämiseksi valvontajakson aikana (liite 2) kuudennelle 1.1.2024 - 31.12.2027 ja seitsemännelle 1.1.2028 - 31.12.2031 valvontajaksolle.

Asianosainen

Fingrid Oyj

Ratkaisu

Energiavirasto vahvistaa asianosaisen noudatettavaksi verkonhaltijan verkkotoiminnan tuoton määrittämistä koskevat menetelmät (liite 2) kuudennella 1.1.2024 - 31.12.2027 ja seitsemännellä 1.1.2028 - 31.12.2031 valvontajaksolla.

Osa päätöksen tiedoista on poistettu päätöksen julkisesta versiosta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaisena liikesalaisuutena kuudennen valvontajakson ajan (1.1.2024 - 31.12.2027) ja vastaavasti poistetaan liikesalaisuutena seitsemännelle valvontajaksolle päivitettävien tietojen osalta seitsemännen valvontajakson ajan (1.1.2028 - 31.12.2031).

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Selostus asiasta

Energiavirasto on ennen vahvistuspäätöksen luonnoksen lausuttamista varannut tilaisuuden lausua menetelmien 1. suuntaviivoista (3.3.2023). Energiavirasto on lisäksi varannut tilaisuuden lausua vahvistuspäätösluonnoksesta liitteineen 13.10. julkisen kuulemisen kautta ja menetelmämuutoksista 1.12.2023 julkisen kuulemisen kautta.

Lisäksi vuonna 2022 menetelmien valmistelussa kuulemisen vaikuttavuuden syventämiseksi Energiavirasto perusti sidosryhmäneuvottelukunnan. Sidosryhmäneuvottelukuntaan kuului laajasti asiakkaiden ja verkkoyhtiöiden edustajia. Sidosryhmäneuvottelukunnassa menetelmäkehitykseen liittyvät näkökulmat ja huomiot virasto on huomioinut soveltuvin osin osana valvontamenetelmien kehittämistä vuonna 2023.

Fingrid on esittänyt Energiavirastolle suullisen pyynnön pitää salassa pidettävänä vahvistuspäätöksen menetelmäliitteen kantaverkon verkkokomponenttien yksikköhinnat. Energiavirasto on 16.10.2023 esittänyt selvityspyynnön Fingridille, jossa se pyytää Fingridiä esittämään julkisuuslain nojalla perusteet menetelmäliitteen yksikköhintojen salassapidolle. Fingrid on esittänyt vastauksensa selvityspyyntöön 27.10.2023.

Virasto on tarvittavilta osin ottanut huomioon saamansa lausunnot osana suuntaviiva-luonnosten ja vahvistuspäätöksen menetelmien valmistelua.

Vahvistuspäätösluonnoksesta ja muutetuista valvontamenetelmistä kuuleminen

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 12 a §:n mukaisesti Energiavirasto järjesti julkisen kuulemisen, jossa vahvistuspäätöksen kohteena olleille toiminnanharjoittajille, heidän asiakkailleen ja muille sidosryhmille varattiin mahdollisuus lausua näkemyksensä vahvistuspäätösluonnoksesta sekä sen sisältämien menetelmien sisällöstä.

Energiavirasto järjesti 13.10.2023 - 10.11.2023 ensimmäisen julkisen kuulemisen, jossa sidosryhmille varattiin mahdollisuus lausua näkemyksensä vahvistuspäätösluonnoksista hinnoittelun kohtuullisuuden valvontamenetelmiksi liitteineen. Lausuntopyyntö päätösluonnoksesta liitteineen julkaistiin valtion lausuntopalvelussa (lausuntopalvelu.fi).

Lisäksi Energiavirasto järjesti ajalla 1.12.2023 - 15.12.2023 toisen kuulemisen, joka koski ensimmäisen julkisen kuulemisen perusteella menetelmiin tehdyistä muutoksista. Lausuntopyyntö muutoksista julkaistiin lausuntopalvelussa.

Tiivistelmä saapuneista lausunnoista 13.10.2023 - 10.11.2023 kuulemiseen

Sähkön kantaverkkotoiminnan osalta menetelmiin ja vahvistuspäätösluonnokseen saapui yhteensä 9 lausuntoa lausuntopalvelun kautta ja 3 lausuntoa suoraan Energiavirastolle. Energiavirasto julkaisi nettisivuillaan julkiset lausunnot.

Keskeisesti sähkön kantaverkonhaltijan sekä sidosryhmien lausunnoissa korostui näkemys, jonka mukaan sähköverkon arvostusperiaatteiden muutokset eivät takaa riittäviä taloudellisia edellytyksiä ylläpitää ja kehittää sähköverkkoa tulevaisuudessa.

Asiakkaiden sidosryhmien lausunnoissa korostui näkemys, jonka mukaan valvontamenetelmien tulee kannustaa samaan aikaan oikeudenmukaiseen kustannusvastaavuuteen ja riittäviin puhtaan siirtymän edellyttämiin investointeihin.

Lisäksi lausunnoissa esitettiin erinäisiä muita kommentteja ja muutosehdotuksia menetelmän kohtuulliseen tuottoasteeseen, pullonkaulatulojen käsittelyyn sekä kannustimiin liittyen.

Tiivistelmä saapuneista lausunnoista 1.12.2023 - 15.12.2023 kuulemiseen

Sähkön jakelu- ja suurjännitteisen verkkotoiminnan menetelmiin ja vahvistuspäätösluonnokseen saapui yhteensä 10 lausuntoa lausuntopalvelun kautta. Energiavirasto julkaisi nettisivuillaan julkiset lausunnot.

Erityisesti kantaverkonhaltijan lausunnossa korostui näkemys, jonka mukaan lokakuun luonnokseen nähden tehdyt muutokset eivät paranna sen pitkän aikavälin investointikykyä vaan saattavat jopa heikentää niitä entisestään. Lisäksi saapuneessa lausunnossa on esitetty, että verkon arvon jäädyttämisessä viraston esittämällä tavalla verkko-omaisuuden arvo jäädytettäisiin kantaverkkotoiminnolla vuoden 2016 hintoihin, jotka perustuvat jo merkittävän vanhaan hintatietoon.

Toisaalta lausunnoissa verkon käyttäjien osalta korostuivat huolet joulukuussa esitettyjen muutosten osalta siitä, että esitetystä poiketaan enemmän tiukasta kustannusvastaavuudesta kuin aiemmin esitetystä muutostokokonaisuudesta. Muutokset edelliseen

esitykseen ovat lausunnoissa esitettyjen verkon käyttäjien näkemysten mukaan käytännössä omiaan nostamaan yhtiöiden tuottoja ja voittoja verrattuna lokakuun luonnokseen.

Lisäksi lausunnoissa esitettiin erinäisiä muita kommentteja ja muutosehdotuksia menetelmän kohtuulliseen tuottoasteeseen sekä kannustimiin liittyen.

Perustelut

Asianosainen harjoittaa sähkömarkkinalain mukaista luvanvaraista sähköverkkotoimintaa ja on siten sähkömarkkinalain (588/2013) 3 §:n 9 kohdassa määritelty verkkohaltija.

Sähkömarkkinalain 21 §:n mukaan verkkohaltijan on kohtuullista korvausta vastaan myytävä sähkön siirto- ja jakelupalveluja niitä tarvitseville sähköverkkonsa siirtokyvyn rajoissa. Sähkömarkkinalain 24 §:n mukaan verkkopalvelujen hinnoittelun on oltava kokonaisuutena arvioiden kohtuullista. Verkkopalvelujen hinnoittelussa ei saa olla perusteettomia tai sähkökaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja.

Hallituksen esityksen sähkö- ja maakaasumarkkinoita koskevaksi lainsäädännöksi (HE 20/2013) yleisperusteluissa todetaan, että sähköverkkopalvelujen hinnoittelun tulee olla kohtuullista. Tällä tarkoitetaan ensinnäkin sitä, että hintojen tulee vastata verkkotoiminnan kustannuksia ja liiketoiminnasta saatava tuotto on pidettävä kohtuullisena. Kohtuullisen tuoton puolestaan tulee heijastaa sitä taloudellisen riskin tasoa, joka sähköverkon omistajan verkkotoimintaan sijoittamaan pääomaan kohdistuu toiminnan harjoittamisesta. Verkkohaltijalla ei ole markkinoilta tulevaa painetta pitää hintojaan alhaalla tai kannustinta tehostaa toimintaansa. Kustannustehottomuus on mahdollista kompensoida korkeammilla hinnoilla. Kohtuullisen hinnoittelun vaatimukseen sisältyy tämän vuoksi sääntelyn kautta asetettu taloudellisesti tehokkaaseen toimintaan kannustava elementti. Verkkopalvelujen hinnoittelun kustannusvastaavuusvaatimuksen johdosta kunkin verkkohaltijan palvelujen hintataso määräytyy kunkin sähköverkon oman kustannustason perusteella. Sähkömarkkinalain 24 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan muun muassa, että monopolihinnoittelun arvioinnissa on arvioitava, mikä on yrityksen kustannustaso verrattuna kustannuksiin, joihin yrityksellä olisi tosiasiallinen mahdollisuus.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvontaa koskevan lain (590/2013) 10 §:n mukaan Energiaviraston tulee päätöksellään vahvistaa menetelmät verkkohaltijan verkkotoiminnan tuoton ja siirtopalveluista perittävien maksujen määrittämiseksi valvontajakson aikana.

Vahvistuspäätös, jossa määrätään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista menetelmistä, on voimassa kahden toisiaan seuraavan neljän vuoden pituisen valvontajakson ajan.

Energiavirasto toteaa, että tämän vahvistuspäätöksen mukaiset menetelmät kattavat verkkotoimintaan sitoutuneen pääoman arvostusperiaatteet, verkkotoimintaan sitoutuneelle pääomalle hyväksyttävän kohtuullisen tuottoasteen määrittämistavan, ylijäämän korkoseuraamuksen laskentatavan, verkkotoiminnan toteutuneen oikaistun tuloksen määrittämistavan sekä näiden edellyttämän verkkohaltijan kirjanpidon mukaisen tuloslaskelman ja taseen oikaisun. Osana menetelmiä Energiavirasto vahvistaa myös kannustimet sekä niiden soveltamisessa käytettävät tavoitteet ja menetelmät, jotka tähtäävät riittävän investointitason toteutumisen, sähkönjakelun laadun kehittämiseen ja verkkotoiminnan tehostamiseen sekä innovatiivisuuteen verkkotoiminnassa. Vahvistettavat menetelmät ja niiden yksityiskohtaiset perustelut on esitetty tämän päätöksen liitteessä 2.

Nämä ovat sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n mukaisia menetelmiä, joista hinnoittelussa noudatettavien menetelmien vahvistamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä.

Valvontalain (499/2023) 12 a §:n mukaan Energiaviraston on ennen valvontalain 10 §:ssä tarkoitettujen vahvistuspäätösten antamista järjestettävä julkinen kuuleminen, jossa vahvistuspäätöksen kohteena oleville toiminnanharjoittajille, heidän asiakkailleen ja muille sidosryhmille varataan mahdollisuus lausua näkemyksensä vahvistuspäätösten sekä niiden sisältämien menetelmien ja ehtojen sisällöstä. Energiaviraston tulee lisäksi julkaista valvontalaissa 10 ja 11 §:ssä tarkoitettut vahvistuspäätökset.

Energiavirasto on katsonut perustelluksi salata osan vahvistuspäätöksen tiedoista päätöksen julkisesta versiosta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaisena liikesalaisuutena kuudennen valvontajakson (1.1.2024 – 31.12.2027) ja seitsemännen valvontajakson (1.1.2028 – 31.12.2031) ajan. Salatut tiedot koskevat vahvistuspäätöksen menetelmäliitteen kantaverkon verkkokomponenttien yksikköhintoja. Energiavirasto katsoo, että salatut tiedot ovat julkisia niitä koskevan valvontajaksojen päätyttyä, sillä tiedot ovat jo vanhentuneet kyseisen valvontajakson päätyttyä eivätkä siten täytä julkisuuslain mukaista salausperustetta.

Johtopäätökset vahvistuspäätösluonnosten kuulemisen perusteella

Energiavirasto on arvioinut vahvistuspäätösluonnokseen lokakuussa 2023 saatuja lausuntoja. Lausuntojen perusteella virasto päätti esittää vielä 1.12.2023 uusia muutoksia valvontamenetelmien sisältöön. Muutoksista järjestettiin julkinen kuuleminen ajalla 1.12.-15.12.2023.

Energiavirasto toteaa, että lopulliseen menetelmään joulukuun julkisen kuulemisen lausuntojen perusteella on tehty verkko-omaisuuden yksikköhintojen jäädyttämisen määrittelyyn tarkennuksia, jotka ovat perusteltuja valvontamenetelmien kokonaisuus ja sähkömarkkinalainsäädännön vaatimukset, tavoitteet ja edellytykset huomioiden.

Energiavirasto katsoo, että vahvistettavat valvontamenetelmät muodostavat perustellun kokonaisuuden sekä täyttävät sähkömarkkinasääntelyn vaatimukset, tavoitteet ja edellytykset ja hinnoittelun valvonnalle.

Sovelletut säännökset

Sähkömarkkinalaki (588/2013) 3 § 9 kohta, 21 § ja 24 §,

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 10 §, 12 §, 12 a §, 36 §, 38 §.

Lisätiedot

Lisätietoja antaa johtaja Veli-Pekka Saajo, puh. 029 5050 023.

Muutoksenhaku

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusoikeudesta on erikseen tietoa valitusosoitus-liitteessä.

Liitteet	Valitusosoitus Valvontamenetelmät viidennellä 1.1.2024 – 31.12.2027 ja kuudennella 1.1.2028 – 31.12.2031 valvontajaksolla. Sähkön kantaverkkotoiminta. Perustelumuihistio sähkön kantaverkkotoiminta
Jakelu	Asianosainen
Tiedoksi	Sidosryhmäneuvottelukunta